ANUL 36 — Bucureşti şi Orăştie, — la 3 Martie 1938 — Nr. 10

LIBERTATEA

Foaie pentru săteni şi muncitori, întemeiată la Orăştie în anul 1902

FONDATOR: Prof. I. MOŢA
DIRECTOR SUFLETESC: † Dr. ION I. MOŢA

Cererile de abonare şi banii pentru foaie se trimit pe adresa: Admin. „LIBERTATEA" Moţa BUCUREŞTI I., Calea Victoriei 63

Orice scrisori pentru Redacţie să se trimită pe adresa: RED. „LIBERTATEA", ORĂŞTIE Jud. Hunedoara.

»Libertatea« este: Proprietatea familiei moştenitoare a lui ION I. MOŢA
ABONAMENTUL: 120 lei pe an, 60 lei pe 1/2 an şi 30 lei pe 1/4 an.

Apare în fiecare Joi
2 lei

Adevărat! Aşa zicem şi noi!...

Armata a primit un nou Arhiereu, pe Prea Sfinţia Sa *Dr. Partenie Ciopron*, bărbat luminat ca minte şi inimă, care însuşi a făcut marele războiu, ca preot militar, şi a văzut cu ochii Săi că în acel războiu, dacă am avut multe răsunătoare biruinţi, le-am câştigat numai pentrucă prea cinstiţii fii ai poporului nostru, erau *foarte credincioşi copii ai sfintei noastre biserici creştine şi foarte buni Români!*

Ajuns Arhiereu al Armatei, Prea Sfinţia Sa face vizitaţii canonice pe la Corpurile de Armată prin Ţară şi stând de vorbă cu preoţii militari, îi îndrumă cum să lucreze, *pentru a ţinea în soldaţi aceleaşi vechi şi bune simţăminte,* — singurile mântuitoare de neam şi Ţară.

De curând a cercetat Regimentul 21 de Infanterie din Bucureşti. A făcut o frumoasă slujbă dumnezeiască, cu preoţii militari împreună, răspunsurile le-a dat Corul de soldaţi ai Regimentului, — lucru de mare laudă, că Regimentul are şi un astfel de cor!, — şi la urmă le-a vorbit soldaţilor, cald, dela inimă, punându-le şi lor la inimă, *ca să fie în toată vremea vieţii şi slujbei lor, BUNI ROMÂNI şi BUNI CREŞTINI,* — căci numai împodobiţi cu aceste simţăminte, vor fi aievea de folos şi folositori patriei, Ţării, Tronului, părinţilor şi fraţilor lor!

Inţelept Arhiereu. Drumul pe care Prea Sfinţia Sa îndrumă pe fiii neamului aflători sub steag, — ar fi bine ca să-l ţină în vedere şi ceilalţi conducători de Ţară, chemând pe toţi cetăţenii spre acelaşi ideal, spre aceeaşi împlinire de datorie, ca cea la care sunt chemaţi soldaţii prin Arhiereul lor! Iar ca să avem asigurat mersul pe acest luminat drum, conducătorii de ţară să facă tot ce le stă în putere, ca cetăţenii cei mulţi, să fie cât mai mulţumiţi de traiul lor în Ţară, încât să fie şi să se vădească şi ei *cât mai buni creştini şi buni Români!*

Lovituri de bici,
DOMNIŞORILOR NECINSTIŢI

In luna Decembrie anul trecut, trei tineri din case domneşti din Londra, au atacat pe un bijutier (negustor de lucruri de aur şi alte petri scumpe) şi i au zmuls lucruri de preţ ca de 13 000 Lire sterline. Iacă cum i-a osândit Tribunalul englez pentru fapta lor: Pe unul la 9 ani închisoare şi ca „arvună" a pedepsei: 20 lovituri de biciu, date, pe cămaşă în faţa lumii; pe al 2 lea la 7 ani şi 15 lovituri bune de biciu, pe al 3 lea la 2 ani şi 12 lovituri de biciu...

Bună lege, că le dă şi cu biciul!

Plebiscitul,

adecă întrebarea întregului popor din Ţară, dacă primeşte noua *„Constituţie"* (Lege de temelie) a Statului, — s'a îndeplinit Joi în săptămâna trecută (24 Februarie).

A votat aproape întreg poporul, la oraşe şi la sate. S'au dat peste 4 milioane de voturi, şi numai ceva peste 5 mii au fost împotriva Constituţiei celei noi, celelalte au primit-o, dându-i prin aceasta întărirea tuturor.

In oraşe au cântat muzicile, s'au pus steaguri ca la zi de sărbătoare naţională.

De azi încolo viaţa cetăţenească merge după noua Lege de temelie (Constituţie), — care a fost tipărită prin toate foile mari. Vom da şi noi amănunte din ea.

Fată de fost Intâi-Ministru — crâşmăriţă!

Mare vorbă. Ciudată ştire. Fata unui fost Intâi Ministru, să trăiască după câştigul dintr'un Restaurant (crâşmuliţă).

Dar nu vă spăriaţi, cetitori. Nu e vorbă de fata unui fost Intâi-Ministru român, ci de a unui — Englez.

Ramsay Mac Donald a fost nu demult, acum după război, Intâi-Ministru în Anglia, şi anume mai mulţi ani. In vremea asta, aşa credem, după cum vedem că se întâmplă la noi, — să şi fi făcut niţel „fond«, să-şi fi pus câţiva bănuţi albi pentru zile negre, — atât pentru sine cât şi pentru familia sa.

Dar în Anglia se vede că e altă lume. Dac Donald s'a scoborât din scaunul de Intâi-Ministru, şi se vede că a rămas acelaşi care era când s'a urcat în înaltul scaun. Iaca din ce bănuim acest lucru:

Fiica lui Mac Donald, d-şoara Ishbell, s'a căsătorit de curând, cu un creştin al lui Dumnezeu, de care se vede că i-a plăcut. Iar pentru ca să aibă din ce trăi, fiica lui Mac Donald s'a retras cu soţul său într'un orăşel dela Ţară, în care şi-a deschis un Restaurant, în care din vânzarea de mâncări şi beuturi pe preţuri cât mai omeneşti, să-şi câştige sieşi mijloacele de trai şi putinţa de muncă şi câştig, foştilor servitori ai tatălui său, rămaşi, după moartea lui lipsiţi şi ei.

Ei, asta pare lucru de neînţeles la noi! Dar în Anglia e lucru firesc. A fi ministru, acolo nu înseamnă a te întoarce acasă cu trei palate şi cu un sac de galbeni, ci a trăi din plata ta de ministru, din care puţin îţi întrece pentru pus de-o parte pe seama familiei tale. Deaceea acolo nici nu se îmbulzesc oamenii a ajunge »Miniştri«, căci ştiu că aceea e o slujbă foarte grea, făcută pentru binele Ţării, nu prilej de a-ţi băga mânile până'n coate în averea Ţării.

Ce mult grăeşte istorioara dşoarei Ishbell Mac Donald!

PAZĂ LA HOTARE!
— CĂ SUFLĂ VÂNT RĂU DELA VIENA!.. —

VIENA e cetatea care a răsfăţat pe jidani mai mult şi ca Parisul. Numai în zilele puternicului naţionalist Dr. Lueger, ajuns Primar al Vienei, nu le-a mers bine. Lueger era aşa de potrivnic lor, ca Hitler! I-a şi frecat câţiva ani prin mişcările sale şi prin Primăria sa. Apoi hidra iar s'a urcat în capul cetăţii.

Acum pare că vor cădea peste evreimea din Viena iarăş zile grele ca de plumb. Căci conducătorii Austriei dau tot mai multe semne, că vor şi ei apropierea tot mai strânsă de Germania lui Hitler... De atunci Jidanii Vienezi nu mai dorm pe perini moi, — că li-s'au făcut penele în petri... Mulţi îşi ridică corturile de pe acum şi — pleacă, ca cocorii toamna, spre hotare mai »calde«. Şi tare ne e teamă, că ei văd acele hotare, în — România.

De aceea — luare aminte, naţie românească, la scumpele tale hotare! Că prea o să se strecoare alte rânduri de »oaspeţi« nepoftiţi la noi!

Tot ei şi „morala" lor...

Legea porunceşte, tuturor intreprinderilor, să poarte cărţi (registre) în rânduială, despre venitele şi cheltuelile lor, — ca să se vadă ce câştig au şi să ştie la ce dare să le pună pe bună dreptate, după câştigul lor. Straşnici „ghişari", cu câştiguri mari, — ca să nu poată fi puşi la dare după lege, poartă două feluri de cărţi de venite şi cheltueli, unele cari arată că au câştigat, de pildă, un milion lei pe an, — şi alt rând de cărţi pe cari le arată deregătorilor la control (cercetări), din care reese că abia au câştigat vre-o sută de mii, aşa că-s puşi la dare de zece ori mai mică decât s'ar cădea.

AŞA S'A DOVEDIT LA FOCŞANI, unde 80 la sută din negoţul şi meseriile oraşului şi ţinutului, îl au jidanii în mânele lor. Cu două feluri de registre, ei au înşelat statul an de an cu milioane peste milioane! Câteva pilde: Ilig Huna Grinberg, care la un câştig de peste un milion lei, după care i se venea să plătească cam 150.000 lei pe an, plăteşte tocmai 2909 lei... Tiger Leibu, după al său milion de câştig, plătea dare tot 2909 lei, înşelând cu 147 000 pe an. Isak Rafael, după alt milion câştig plătea 2859 lei. Alţi zeci de inşi ca el, — şi aşa înşelau statul cu milioane an de an. Zi-le jidani şi dă-i pe mâna Tribunalului...

FOIŢA
Nucul cel bătrân din fundul grădinii...

...avea patru trunchiuri, privind în cele patru puncte ale zării. Era cel mai bătrân copac din partea locului. Spuneau bătrânii că acum un veac, tot aşa era... şi cum l'au găsit aşa l-au lăsat.

Pe vremuri, era într'o grădină la margine de târg şi strada de astăzi sclivisită, cu trotuare largi pe margine, care-şi răsfrăţă caldarâmul curat în soare, era o uliţă strâmbă şi îngustă, străjuită pe margini de zăplazuri putrede, abia înţânate în ruguri de călină. Dincolo de uliţă, era toloacă, (loc gol) unde se strângeau golticii târgului, de jucau poarca şi oina sau săreau capra şi unde mahalagii îşi scoteau gâştele la păscut.

De departe, de pe şleahul Suliţei sau al Hârlăului, se vedea grădina şi cununa rotată a nucului bătrân. Stăpânii grădinii s'au schimbat de mai multe ori. S'au schimbat şi pomii de prin prejur, s'a schimbat şi faţa târgului. Casele s'au îndesit şi s'au ridicat înalte, încingându-l tot mai strâns pe margine.

Copilul abia născut, se făcea mărişor, ţinându-se copăcel în picioruţe, începând să gângurească. Făcea cei dintâi paşi şovăitori, întrerupţi de câte-o metanei, apoi repede-repede se sburătăcia trecând prin grijile şi greutăţile vieţii. Ajunsese şi el părinte; se bruma pe la tâmple, îmbătrânea..., şi-l duseră într'o zi la deal spre cimitir, în cântările pe nas ale unui preot.

Aşa trecut-au rânduri după rânduri de oameni, iar nucul sta mereu acelaşi, tot mai stingher, tot mai străin în lume.

•

Şi ca un bătrân ce cade 'n mintea copiilor, nucul a legat prietenie cu mine. Intâia dată când m'am dus la el, abia puteam umbla 'n picioare. Am pornit-o la 'ntâmplare prin grădină — după vr'o floare, după vr'un fluture, sau după îndemnul nucului. — bătrânul stin-

— Urmare în pag. 2 —

Poveste — cam aievea

— Cuvinte pentru suflet —

Se spune că, un bătrân mare boier grec, care s'a fost îmbogățit pe meleagurile scumpei noastre Românii, — ajuns slab și bolnăvicios, — întorcându-se dela biserică în Dumineca lăsatului de carne, după ce a ascultat minunata Evanghelie în care Judecătorul spune celor adunați la judecată, unora: Gol am fost și m'ați îmbrăcat, flămând și m'ați săturat, — iar altora: setos am fost și nu m'ați adăpat, strein și nu m'ați primit«... — a spus, cuprins de multă grijă, celor pe cari i-a adunat în jurul său:

— »Dragii mei, mă vedeți slăbit de bătrânețe. Parecă simt că mi-se apropie sfârșitul...

Voi știți bine că am venit din țara mea, copil sărac. Am strâns ban, lângă ban. Mi-am mărit averile, ca puțini alții în părțile acestea.

Mă simt însă azi cuprins de-o mare teamă; când mă gândesc, că nu peste mult voi avea să dau față cu Mântuitorul Isus. Ce-I voi spune eu când mă va întreba: »Gol am fost m'ai îmbrăcat? Ce voiu răspunde eu? Când știu că averile mi le-am înmulțit, luând dela alții mai nevoiași și mai nepricepuți ca mine... Câte familii n'am sărăcit cu lăcomia mea... Câți copilași n'au rămas goi și flămânzi, din pricina mea! Cât îmi pare de rău, că nu mi-au venit în gând acestea, mai de mult. Nu la ceasul de pe urmă al vieții...

Un țăran, vecin de al omului îmbogățit, care știa bine prin câte asupriri și nedreptăți, și-a făcut averea grecul jeluitor, i-a zis mângâindu-l:

»Boierule, nu fi așa supărat, de toate acestea, Dzeu e bun și iertător. Iți va ierta păcatele: Și dacă nu ți-le va ierta, o să ajungi la un loc cu tovarăși cunoscuți dumitale cari în lumea aceasta s'au îngrijit mult de bogățiile pământești, puțini gândind la cele sufletești. Eu cred, după mintea mea mai proastă, că dta nici nu vei ajunge la un loc așa de rău, cum vor ajunge alții. Dzeu îți va ușura pedeapsa că doar ai venit pe meleagurile noastre, ca un străin!...

Și mă gândesc, că mai mare pedeapsă vor primi aceia, cari s'au născut pe pământul țării noastre. Au supt dela măicuța lor lapte de româncă. In leagăn maica lor i-a adormit în cântecele noastre frumoase. Sunt atâția Români, cari pe căi nedrepte și prin înșelăciuni și-au făcut averi, de numai știu de ele.

N'am văzut pe nici unul să facă vre-un spital sau vre-o casă, pentru oamenii săraci. N'am văzut pe nici unul, să cumpere hăinuțe, ca să îmbrace trupurile copiilor zdrențoși... N'am văzut pe nici unul să trimită din masa lui bogată și la o casă săracă! — Deaceea, cred în mintea mea, că unora ca acestora, trebue să le vie pedeapsă mai mare!.

Când îi va întreba Mântuitorul Isus, la ziua judecății: Flămând am fost, m'ați săturat?.., ei ce vor răspunde?

Dta te vei apăra macar cu atâta: »Doamne eu n'am trăit între neamurile mele. Am trăit între străini. De aceia n'am avut inimă pentru ei... Când am ajuns în țara lor, nici nu știam vorbi limba lor... După ce le-am învățat-o, vorbeam cam rău. De multe ori ei râdeau de mine. Mă vedeau că-s străin și se uitau pieziș la mine. Nu se bucurau că trăesc între ei!«.

Dar cu ce o să se apere Românul îmbogățit? Domnul îi va zice: Dece nu ți-ai ajutat frații de aceeași limbă și de credință.. Nu toți cum te cinsteau toți zicând: »Uite, vine »Domnul nostru«. In biserică când intrai, toți te pofteau la loc de frunte. In adunări nimeni nu ți întorcea vorba... Când ți-a murit feciorul, tot satul a plâns... Tuturora le era milă că a murit un fecior de boer român...

Negreșit, el nu poate să capete iertare pentrucă a fost cu frații săi avar și nemilostiv.

Așa a grăit țăranul... Grecul l'a ascultat cu răsuflarea oprită și par'că-l ușura vorba simplă și bună a vecinului sătean.. Nu-i mai ardea așa tare capul, nu-i mai bătea așa inima, și, mai liniștit se gândea la sfârșitul, care — nici n'a mai întârziat mult...

Judecata de sus a țăranului, intră însă ca un cuiu înroșit în capul atâtor Români de cei ajunși pe »sus«... Mai asculte și mai cetească și ei, cât de des Evanghelia din Dumineca lăsatului de carne.

N. C.

Vrednice de pomenire amintiri din trecutul acestui neam

Din prilejul împlinirii a 100 de ani, decând apare „Gazeta Transilvaniei“ dela Brașov

»Țara Bârsei« e numele unei reviste literare și de amintiri istorice, care se tipărește la Brașov, la două luni odată, în broșură 100—200 de pagini, — redactată de o seamă de străduitori cărturari români din numita cetate.

Fiindcă la 12 Martie a acestui an, se împlinesc 100 de ani decând a văzut lumina tiparului cel dintâi număr din *„Gazeta de Transilvania“* sub îngrijirea învățatului român George Barițiu, pe atunci în vârstă de abia 26 de ani, — și fiindcă acea gazetă, — cea mai veche între toate ziarele și foile ce se tipăresc azi în Țara noastră, nu numai românește, ci și în alte limbi — urmează a se tipări până în ziua de azi, — revista »Țara Bârsei« a scos un număr sărbătoresc, închinat acestei zi de sărbătoare în istoria gazetăriei româneşti! Aduce și fotografia celor dintâi și inimoși ostenitori pentru a da glas sufletului românesc prin această gazetă: fotografia lui George Barițiu, dela care gazeta a trecut în mâna lui Iacob Mureșianu (fratele lui Andrei Mureșianu, poetul) și a fiului lui Iacob: Dr. Aurel Mureșianu, sub care gazeta, după-ce a apărut mulți ani de 2 apoi de 3 ori pe săptămână, — a luat, la 1 Ian. 1884 îndrăzneața hotărâre de a apare ca ziar de zi (în toate zilele). Era un bărbătesc semn de încredere a cărturarilor neamului nostru, în viitorul lui. Incredere pe care D-zeu și vremea a dovedit-o de întemeiată! Și până la marele război, ba și sub stăpânirea românească, până la un timp »Gazeta« a apărut așa în fiecare zi. Dela o vreme, întrecute fiind ziarele noastre de cele dela București, — »Gazeta Transilvania« fu silită a se restrânge iară la 3 numere pe săptămână, cum apare și azi, — împlinind peste 2 săptămâni *o sută de ani de viață!*

SUFERINȚE ȘI PRIGONIRI

Și rev. »Țara Bârsei« scriind despre aceste zile de rară sărbătoare în istoria gazetăriei noastre, scoate cu evlavie la iveală suferințele și prigoanele pe cari le-au îndurat luptătorii cu graiul și cu peana, a ideii, a dorinței celei ferbinți a poporului românesc, cel apăsat până la năbușire de volnicia acelor vremi, sătul de atâta netrebnicie a domnilor zilei și năzuitori spre viață liberă și neatârnată! Scriitorul amintirilor, dl Aurel Mureșianu pomenește George Șincai, directorul școlilor naționale unite din »mare prințipatul Ardealului«, prigonit mult pentru învățăturile sale despre libertate, izgonit din slujbă și silit să părăsească chiar țara. Pomenește de prigoana vestitului cărturar și medic român ardelean Ioan Molnar (Pinariu), fiul prigonitului „Popa Tunsu“ din Sad, tovarăș cu marele bănățan Paul Iorgovici, care voia să scoață și el o gazetă,

Continuare în pag. 3.

Nucul cel bătrân din fundul grădinii...

gher; care voia să-mi desmierde căpșorul blond ca razele de soare, — și m'am rătăcit prin iarba mare. Imi trecea deasupra capului și cât vedeam cu ochii era numai iarbă și iarbă, de un verde crud, mirosind a sevă (suc). Am început a scânci. Pe semne nucul m'a auzit și m'a chemat la dânsul; printre lacrimi am zărit lângă tulpina lui, cum s'a aprins o luminiță roșie: o lalea. Sfios la jucăria nucului, am zâmbit și lacrimile mi s'au uscat pe obrăjori. Am întins mânile și m'am apropiat de tulpina lui, dar m'-a părut, cum par întâi bătrânii, urâtă și dușmănoasă, iar scorbura neagră — de-aș fi încăput în ea ca 'ntr'o căsuță, — mă'nfioră.

*

Intr'o toamnă l au bătut cu prăjinile, de i se rupeau frunzele și cădeau nucile potop prin iarbă, unde încremeneau înspăimântate. Imi părea că 'n fapta oamenilor e ceva hoțesc, sălbatic. Atunci mi-a fost milă de el și-a început să mi fie drag. Am fugit de acolo, nu puteam înțelege veselia celorlalți copii.

In curând m'am dus din nou să-l văd. Era numai crengi goale și, sub picioare, frunzele lui foșneau ca un plâns, — un plâns în limba lui. Vântul se tânguia a pustiu printre crengile desfrunzite:

— Il doare săracul...!

*

Mă făcusem mai mărișor, m'au dat la școală.. Dar nă duceam cu atâta frică pe străzile cu câni și băieți murdari și obraznici. La școală, deși necunoscuți, băieții totuși se jucau unii cu alții; numai căpușorul blond stătea singher și privea la ei. Un hojmalău dintr'a patra, m'a întrebat cum mă chiamă și pentrucă nu l-am răspuns — credeam că nu-l privește — el m'a înjurat urât, de am început a plânge. Ce-i făcusem?!

A doua zi n'am vrut să mă mai duc la școală și m'am ascuns în scorbura din nuc. M'au căutat toți, m'au strigat, dar nucul mă adăpostea îngăduitor ca un bunic care-ar zice: „Lăsați băiatul în pace“. Și m'au lăsat de m'am jucat apoi toată ziua.

*

La treisprezece ani, cocoțat în nucul bătrân din fundul grădinii, cetesm cu nesaț „Aventurile lui Sherlock Holmes“, (istorii de polițiști și de hoți) Frunzele mă adăposteau să nu mă prindă tata, care nu-mi da voie la asemenea cetiri. Mă făceam nevăzut câte o jumătate de zi... Și-a trecut odată pe sub nuc, bunica, strigându-mă de zor. Eu n'am de lucru și las să cadă o nucă verde, drept prin fața ei. Când s'a uitat în sus, și a făcut cruce și și-a scuipat în sân.

— Ptiu, scaraoschi, unde s'o suiti...

Am râs și râdea și nucul prin foșnituri de frunze. Am râs atunci împreună ca doi copii ce sburdă și nucul își legăna crengile în vânt, îndemnându-mă să mai arunc o nucă.

Cetind, mi se aprindea închipuirea. Scorbura neagră din nuc, mi se părea gura unei peșteri tăinuite. La rădăcina bătrânului pom bănuiam că se află ascunsă o comoară; prea era mare și singur printre copaci bicisnici, neluați în seamă.

— ..Și-a îngropat tot avutul, numai aur și pietre nestimate, pe urmă a plecat în țări străine, de unde nu s'a mai întors. Dar unde le-a îngropat, nu se știe; ori lângă casă, ori lângă vr'un copac bătrân...

Imi rămăsese această frântură din povestirea unui vechi servitor de-al nostru. Era cu ani în urmă, în fața focului de la bucătărie. Imi aduceam bine aminte de icoana acelei seri. Moșnegul stătea pe un mic scăunel cu trei picioare, cu luleaua între dinți, rumenit la față de flacăra jucăușă din sobă. Dar nu mai țineam minte dacă el istorisise o întâmplare adevărată sau numai o frântură de poveste. Totuși, vorbele acelea pe jumătate uitate, mă scormoneau ca un cariu și nu mi dădeau astâmpăr.

Veneam sub nuc, băteam pământul cu maiul și ascultam dacă nu zurnăe. Câte odată îmi părea că aud ceva. Rămâneam neclintit, numai închipuirea îmi aluneca departe.. Intr'o zi, am găsit în scorbură un ban vechi de argint, cu scrisoare turcească pe el. Nu mai puteam de nerăbdare, planul îmi era făcut. Noaptea târziu, am venit cu hârlețul și am început a săpa. Luna era plină și îmbrăca totul în coloritul sur al pietrii. Numai o bufniță și cu mine vegheam... Dar abia am început a săpa și aud pași troznind peste uscături, în dosul nucului. Inima-mi svâcnea ca o roată ce se'nvârte repede. Era tata, luat pe urmele mele:

— Ce faci tu aice?..

— ...?!

A doua zi la masă, începe bunicul:

— Băiatul ista are mințile rătăcite.

Și tata:

— Să-i facem hidroterapie (frecări cu apă rece)...

Dar nu le-am spus taina, a știut-o numai nucul.

*

Trecusem în clasa a șaptea de liceu.

Era un [illegible] gălbejit de soare de Octomvrie. Razele soarelui păreau presărări de polen, (pra-

Prada fără înțelepciune a pădurilor

cu urmările lor rele de tot felul

In ziarul „Neamul Românesc" dela 21 Febr. a. c. se ridică glas împotriva felului cum se taie, ba cum se pustiiesc la noi pădurile, de către oamenii cari, cei mai mulți n'au nici o durere pentru această mare bogăție a țării, și pentru urmările ei. Singurul lor scop »sfânt« e punga lor cea fără de fund, iar după ei — viie potopul! Și că cine sunt pustiitorii pădurilor noastre, îi știm cu toții prea bine: nu s nici 5 la sută între ei Români și creștini, toți de cei cu gândul și inima aiurea, numai la țara noastră și binele ei nu. De aceea bine face ziarul d-lui Prof. Iorga că ridică glas și cere nu numai să înceteze prăpădul nebun, ci să se caute vinovații și — să se dee pedepsele cuvenite. — Iată ce scrie »Neamul Rom.«:

»Dela războiu încoace ne uităm cu brațele încrucișate la nimicirea pădurilor României.

De ce?

Fiindcă în consiliile de administrație ale societăților forestiere (de păduri) străine, figurau oameni politici, la adăpostul cărora aceste societăți despoiau toți codrii munților, fără nici o teamă de vre-o pedeapsă.

*

In 1935, prin schimbarea adusă legii cooperației s'au introdus două articole 167 și 168, cari împreună cu articolul 132 din Constituțiune statorea dreptul de preemțiune (de a avea ele drept înaintea altora) pentru cooperativele forestiere în pădurile Statului. S'ar părea dară, că acest drept dă în aietate cooperației românești și ferește codrii de o tăiere vitregă streină.

Dar în spatele acestor cooperative forestiere fiind aceiași politiciani din consiliile de administrație ale societăților streine, aceasta înseamnă că tot aceste societăți câștigă și pustiesc, întrucât cooperativele au ajuns a fi numai niște instrumente, prin mijlocirea cărora pădurile Statului trec în mâinile pustiitorilor streini.

*

Stârpirea pădurilor înrâurește însă și mersul apelor.

An de an seacă isvoarele dela munte, iar despădurirea totală face ca apele să târască nămolul vale și din această pricină albiile râurilor să se astupe. Inseși gurile Dunării, râu mare care primește toate aceste ape, sunt amenințate cu pomolirea.

*

Totalul despăgubirilor sălbatice pentru cari ar trebui să plătească ei, este pentru un milion patru sute de mii de hectare.

Societățile cari au pustiit uriașele păduri aflate pe aceste terenuri, *erau datoare să le planteze*, (să pună puieți, din cari să crească altă pădure). In cazul când nu voiau s'o facă, — legea e aspră — *trebuiau silite*.

Mai mult: *reîmpădurirea trebuia să se facă pe cheltuiala lor*, sumele recerute putând fi urmărite prin agenții fiscului, la societățile tăietoare.

Dar cum să fie urmărite aceste societăți? De către cine? Când în consiliile lor de administrație erau oameni politici, luați acolo anume *ca să împiedece asemenea neplăceri societăților de păduri!*

*

Corpul agronomic (al plugăriei) are ca ministru al Domeniilor și Agriculturii un inginer agronom pe d. Gh. Ionescu-Sisești, care a făcut mult pentru bunul mers al agriculturii românești. Corpul silvic (al pădurarilor) însă n'a avut până acum norocul să aibe un sol al lui la conducerea administrației pădurilor.

Din pricina aceasta câte-va nerândueli:

Pădurile Statului atârnau de Ministerul Cooperației.

Pădurile particulare (ale singuraticilor) de Ministerul Domeniilor.

Acestea din urmă împărțite și ele la două direcții din Ministerul Domeniilor. O parte la Direcția regiunilor silvice, alta la Direcția Ameliorării (îmbunătățirilor).

*

Azi s'a făcut un pas înainte. Dl ministru Gh. Ionescu-Sisești a numit secretar general al Ministerului de Domenii un inginer silvic: pe d. M. Drăcea.

Nu trebuie să se uite însă, că cerințele de tăiere cer Statului o politică de intervenție și de ocrotire, atât pentru a apăra interesele factorilor naționali economici, cari iau parte la exploatarea lemnului, cât și pentru a împedeca acapararea și jefuirea pe care le încearcă peste tot trusturile, (societățile mari legate între ele, pentru folosul lo).

Se cere dară, acum, ca specialistul să înceapă lucrarea de salvare a acestei uriașe bogății a Statului, să înceapă cu un ceas mai de vreme!

Asta o cere ziarul dlui Prof. Iorga. Gândul e bun. Cererea e dreaptă. Să vedem ce se va face! Să dee Dumnezeu să se facă tot binele.

Vrednice de pomenire amintiri...

[Urmare din Pag. 2-a]

dar a fost oprit de Gubernatorul Transilvaniei George Bánffy, care scria la Viena că: astăzi răspândirea de gazete (de acestea deșteptătoare de popor) este mai puțin de îngăduit ca ori-și-când, pentru-că *„prea stricăcioasele idei de libertate gallice* (venite din Franța), *se răspândesc cu mare iuțeală"*, și *»ar putea pricinui o tulburare adâncă a liniștei de obște"!*... De aceea Cancelaria de Curte din Viena răspunde că și ea e de părere, — »a se opri în viitor tipărirea și răspândirea acestor fel de gazete românești, pentru »primejdia« ce ar veni din răspândirea știrilor groaznice despre întâmplările din Franța (unde se deslănțuise marea luptă pentru libertate), — în mijlocul unui popor număros și neînvățat, în care ar putea trezi ușor »păreri greșite", și „ar putea avea urmări păgubitoare«...

Iacă cum socoteau puternicii zilei, că poporului „numeros" dar »neînvățat« român, să nu i se dee știre despre luptele de libertate din alte țări (ca Franța), că el, nepriceputul, s'ar putea trezi la „păreri greșite" și la „tulburarea liniștei de obște"... Dar această punere de palmă pe gura scriitorilor și a gânditorilor, a înecat câtva timp plinirea vremii) dar n'au putut o stinge pe veci! Lumina a venit și poporul și-a cucerit libertatea de care era setos și vrednic.

Luptătorii nu s'au băgat în pământ, au trecut prin așteptări și suferințe, — dar tot la dorita libertate neamului lor au ajuns, — »Gazeta« a sporit, altele după ea au urmat, sufletul național, — căci el grăia prin ele!, — s'a întărit, și dacă nu ei, întemeietorii și însuflețitorii cei dintâi, au ajuns la ținta spre care năzuiau, — ajuns'au copiii sau nepoții lui. Ajuns'am noi, cari nu-i uităm ci-i slăvim și cu cinste-i pomenim, pentru că au luptat și au suferit!..

*

In acelaș număr al „Țării Bârsei", găsim poezii, schițe, istorisiri și amintiri, — lucrări literare alese. Dăm și noi, la foileton, o duioasă amintire din copilărie: *„Nucul cel bătrân din fundul grădinii"*... scrisă de dl Victor Tufescu. Cei cari ați avut o copilărie dragă, — veți ceti povestea cu multă plăcere.

---

tul florilor) iar frunzele se făcuseră la față asemenea. Florile de toamnă din grădină, puneau la cale — strânse cap la cap — să și schimbe culoarea galbenă pe care o au „până și frunzele uscate". Era, parcă priveai prin ochelari de celuloid galben.

Am venit atunci grăbit cu capul în mâini și m'am aninat pe banca de sub nucul cel bătrân. Voiam să-mi alung neliniștea unei vedenii, dar chipul cu bucle negre și surâs blând, stăruia. Credeam că asemenea gânduri se alungă cu mâna ca țânțarii...

Se însera și nucul îmi cinstea tăcerea, pânăce luna îmbujorată începu a se-ți printre frunze. O văzui: glob sclipitor mârgălit neîndemânatic cu dungi de tuș negru. Mă ridicai cu o mișcare de nepăsare:

— Eh!... — Și am plecat zâmbind invșelit, gândindu-mă:

— Ce caraghioasă e luna, mă crede un îndrăgostit și-a ieșit să-mi poetizeze cărările.

— Dar luna zâmbea și ea; înțelegea negreșit, cetace eu mă îndărătniceam să nu pricep. Știa doar mai multe decât mine.

*

Și a venit iar primăvara. Păsărelele săreau în zig-zag pe crengile nucului și se 'nireceau în adevărate valuri de cântări și râs. Fluturașii sburau ca o joacă sprintenă pe clapele de sus ale pianului, sau rămâneau cu aripile strânse pe câte un fir de iarbă, înșelându-te că iarba ar fi înflorit flori mari de mazăre. Iar nucul, mă ascundea în frunzișul lui bogat, cu miros proaspăt de iod, unde alcătuiam scrisori de dragoste: cele dintâi, scrisori în care se amesteca natura printre cuvintele răscolitoare de iubire, ca într'o religie păgână, unde până și Dumnezeu este închipuit în înfățișări de ale naturii. Stăteam între crengile nucului, el însă nu mi cetea slova, mă ferea doar de ochi străini; dar când primeam vr'un plic cu hârtie de mătase parfumată și mă urcam în nuc s'o citesc, îl simțeam cetind o peste umărul meu.. Așa sunt bătrânii — curioși!

*

Trebuia să plec la Universitate, spre zări necunoscute, pentru mai mulți ani. Simțeam că pierd un prieten, odată cu copilăria mea, care vor rămâne împreună să-și povestească amintiri vechi, cu miros de scrin. Il vedeam rămași stingheri, ca doi bătrâni așezați la sfat, pe banca din fundul grădinii... Am părăsit pentru o clipă geamandanele și ușile deschise, ca niște guri lacome de monștri, și-am alergat să stau, poate pentru cea din urmă oară, pe banca de sub nucul cel bătrân. Era pe la sfârșitul lui Octomvrie, o zi caldă, cu lumină blândă și liniște multă. O zi de visare, cea din urmă zi.

— Cea din urmă...

Cine a vorbit? De unde a isbucnit gândul acesta? Și am spus nucului în gând, că plec departe în străini, că mă așteaptă acolo greutăți și griji și lipsuri... El m'a desmierdat pe frunte, cu crengile aplecate ușor până la mine. Era o zi de pace și de tăcere, o zi tristă. — Am rămas mult și nu ne-am mai vorbit nimic. Stătea fiecare încărcat cu greutatea gândurilor lui. — Când m'am ridicat de pe bancă, nucul a 'nceput să-și plângă frunzele uscate, în rotogoale, până jos. Am plecat ne-mai privind înapoi; îmi venea prea greu.

*

Peste mai mulți ani, când m'am întors din străinătate — eram domnul „doctor" un bărbat cu fruntea încrețită de știință — era o zi mohorîtă. De mai multe zile ploua ploaie mărunta de toamnă, care nu cade în picuri, ci se prelinge prin aer nevăzută și rece; care face de vuiește ulucul ca o tobă spartă și geamurile se îmbrobonează de lacrimi. Cu paltonul între umere și galoșii în picioare, m'am dus să-mi revăd bătrânul prieten din fundul grădinii.

Acolo, inima mi s'a strâns de durere. Două trunchiuri erau rupte. Celelalte două priveau încremenite, într'o așezare nefirească, parcă ele ar fi fost de vină. Unul trântit sălbatic la pământ, spărsese scorbura plină de taine din copilărie și nimicise, în cădere, banca mea de licean. Celălalt, se rupsese de ea câți-va metri de sus și-a rămas agățat, ca o spânzurătoare. O fi crezut bătrânul că nu mă mai întorc, că m'am pierdut printre străini!

Când m'a recunoscut, mi-a zâmbit trist prin frunze galbene, ca un prieten pe moarte, care-ți întinde mâna rece și osoasă. Cu toată uscăciunea sufletului meu — om de știință! — am simțit o lacrimă între pleoape... Atunci bătrânul, mai înduioșat, începu să și fremete frunzișul, ca un plâns. Se văieta trunchiul schilod și scârțâiau dureros celelalte. Era ceva ca glas de om în vuietul acela purtat de vânt... E atât de trist să vezi pe un bătrân drag plângând cu hohote ca — un copil!

Nucul cel bătrân din fundul grădinii, care-a petrecut cu ochii atâtea rânduri de oameni ce mergeau spre locul de odihnă neturburată, a legat prietenie cu mine, ca să nu moară singher, ca să aibă cine-l jeli.. Mă gândeam să-l îndrept, să-i ridic ramurile, să-l fac să trăiască. Dar nu, era prea schilod... și-apoi ar fi însemnat să fie altul.

Peste două zile, din milă pentru el și pentru copilăria mea, am pus de l-au tăiat cu totul.

12 Octomvrie 1930).

Victor Tufescu

Noile orânduiri

Unele din măsurile bune pe cari le luase guvernul trecut sau le pregătise pentru a fi luate, — sunt ţinute şi de guvernul nou de azi. Intre altele:

Cununia bisericească

până la guvernul Goga, nu era obligatoare pentru credincioşi. Puteai merge la Ofiţerul stării civile, încheiai căsătoria civilă, şi dacă erai necredincios sau nesimţitor faţă de binecuvântarea sfinţitoare a bisericii, — puteai rămânea numai »căsătorit«, fără a fi cununat. (»Cununia e taină bisericească şi o dă numai ea, biserica).

Guvernul de acum a aflat că bună era măsura chibzuită de înaintaşi, şi a hotărât, că de aci încolo cununia la biserică este obligatoare pentru toţi! Doar că întâi închei căsătoria civilă şi apoi cununia. Dar ca să mai trăeşti păgâneşte, ca până azi, mulţumindu-te cu căsătoria dela primărie sau dela notar, — nu se poate. Căsătoria aceea nu e deplină şi nu se cunoaşte în faţa judecătorilor, ca legiuită.

Şi cântăreţii, trebue să iasă din Partide

Se ştia că preoţii trebue să părăsească partidele politice, fiind ei socotiţi, între deregătorii de stat, după-ce primesc întregire de salar dela stat şi după-ce slujbaşilor de niciun fel, de stat, judeţeni, comunali, din judecătorii, dela căile ferate, să fie membrii ai vre unui partid politic.

Despre cântăreţii bisericeşti nu se vorbise. Acum se vesteşte, că şi cântăreţii trebue să iasă din partidele politice, ca şi preoţii.

Aci va trebui să se dee o lămurire întregitoare: In vechiul Regat, cântăreţii au şi ei oarecare salar dela stat, în schimbul căruia sunt socotiţi slujbaşi bisericeşti, căci sunt şi ei secretari ai oficiului parohial. Aşa dar ca şi preoţii, au ajutor dela Stat.

Şi în Ardeal au câţiva cântăreţi salar dela stat, anume cei cari au Şcoala de cântăreţi dela Sibiu (sau şi dela altă eparhie care are astfel de şcoală) şi au diplomă dela acea Şcoală. Aceştia negreşit trebue să se retragă din partidele politice.

Dar cei mai mulţi cântăreţi din Ardeal, Banat, Crişana, sunt numai după vechea noastră rânduială, »cantori« cu ştiinţa ce şi-au agonisit'o cei mai mulţi aci în satul lor. N'au nici dela biserică »salar«, doar, o parte a lor, au modeste remunerări şi parte la veniturile sfintelor slujbe. Aceştia trebue văzut de pot fi socotiţi »funcţionari« publici şi dacă îi priveşte şi pe ei măsura luată faţă de cântăreţii cei cu salar dela stat. — Să facă întrebare la Preasfinţii lor Arhierei, cari vor lămuri lucru cu Ministerul.

Notarii comunali şi cercuali

Printr'un Ordin dat la 22 Febr. a. c. de Ministeriul de Interne, se dă putere Prefecţilor a numi, pe notarii comunali şi cercuali (cei peste mai multe comune), a-i muta, a-i pedepsi fără a mai cere voie dela altă deregătorie de stat.

Nu pot fi însă sporite scaunele de notari, nici schimba salarele lor, — decât prin hotărâre a Ministerului.

*

Revizuirea „Doctorilor"

Mii de streini, mai toţi Jidani, au venit după războí în Ţară cu »diplome« de »Doctori« dela Universitățile streine. Aproape toţi au diplome false, fabricate de ei. Aici i'au primit ca buni »Doctori«...

Guvernul trecut rânduise, şi cel de acuma a aflat de bună măsura: să se cerceteze toţi »Doctorii« cu diplome streine de 15—18 ani încoace şi pe cari îi găsesc cu şoalda, să-i azvârle şi din Ţară afară. In. Prea Sf. Patriarh stăruie tare pentru asta. Dar — să vedem câţi vor şti da »injecţii« de »orbul găinii« celor ce-i cercetează şi vor scăpa nescărmănaţi.

Unii se retrag de voe bună, — alţii sunt înlăturaţi

Fiindcă după noile rânduieli, nici un slujbaş de obşte, nu mai poate face parte din partidele politice — unii, supunându-se legii, dar nevrând a se lăpăda de credinţele lor politice, — se retrag de bună voie din slujba ce o au, ca, de pildă, profesorul Ion Zelea Codreanu dela Huşi, Vasile Cristescu profesor de liceu în Bucureşti şi Sima Simulescu, profesor în Mizil. Şi unii pe cari nu-i ştim.

Iar alţii, stând mai departe în slujba lor, şi făcând totuşi politică mai departe, — ca doi profesori dela liceele din Blaj, Augustin Popa şi Romulus Albu, — au fost, înlăturaţi din slujbele lor.

Politica mare

IN ANGLIA

s'a făcut schimbare mare: Ministrul de Externe, Eden era un mare sprijinitor al politicei vrăşmaşe faţă de Italia şi Germania, pe când întâiul Ministru Chamberlain, e pentru o faţă bună către cele două ţări. De aci încordare, în urma căreia d. Eden a trebuit să plece din guvern. După plecarea lui, lucrul s'a limpezit, că guvernul englez vrea trai cât mai bun cu Italia şi Germania. (Se ştie de ce: Gândul ei cel mare e azi la Indii).

— FRANŢA s'a zbătut niţel în faţa acestei politici a Angliei, o împing mereu la aprindere împotriva Germaniei, s'a plecat şi ea! A început a spune, prin rostul Ministrilor săi, că, doară, nici ea nu vrea vecirătate cu Germania...

— POLONIA se apropie şi ea tot mai vădit de axa (osia) Roma-Berlin. Ministrul de Externe al Poloniei, d. Beck, va merge în curând să facă o vizită lui Mussolini la Roma. Asta nu de floarea mărului, ci pentru a strânge tot mai mult legăturile între Polonia şi Italia...

— HITLER, e şi el în pregătirea drumului său la Roma, — şi Roma se pregăteşte să-l primească împărăteşte!

Tot semne că ortăcia Italiei cu Germania, trage nespus de mult în'cumpăna păcii, şi nu se mai poate trece peste ele. De aceea tot mai multe alte state, se alătură la cele două, învârtindu-se şi ele în jurul »axei« lor.

FII TARE, ŞI TOŢI SE VOR PLECA ŢIE

Acest adevăr par'că l'a înţeles Italia şi Germania mai bine ca toată lumea de azi. Şi una şi alta, s'au tot întărit, s'au înarmat bine şi apoi şi-au dat drumul inimii şi gândului: Au făcut în ţară la ele politica *cea mai naţională*, — dar răzimată pe braţele înarmate, şi ţinute de inimi încrezătoare! Şi azi, văzând cum se închină spre ele o putere uriaşă ca Anglia, — gazetele din America au ajuns să scrie:

„Englezii îşi pleacă sabia, se dau bătuţi, în faţa blocului fascist"... (a ortăciei dintre ţările naţionaliste numite).

Iar un mare ziar din Londra scrie, că: *„Retragerea lui Eden* (dela Ministerul de externe a Angliei), *e o biruinţă a Berlinului"*.

Noutăţi

SPIONI. Tribunalul militar din Cluj a osândit zilele trecute pe trei spioni cari au vândut taine de ale Ţării unui stat strein vecin: erau 3 jidani din Oradea, osândiţi la 10, la 5 şi 5 ani robie.

*

„SOLUŢIE" (apă în care e topită piatra vânătă şi materiile trebuitoare) pentru stropitul pomilor acum în primăvară, ca să piară gângăniile ce fac poamele vermenoase, se capătă la Camerile de Agricultură ale judeţelor, pe preţ scăzut. Tot omul cu pomi în grădină, să cumpere şi să-şi stropească pomii după îndrumare, la vremea sa, şi va avea bun folos! Dar să umble cu grijă că acea soluţie e veninoasă.

*

BUCURIA CUŞERILOR. Jupânii omoară vitele, prin Şanterii lor într'un chip barbar, descris de noi într'un număr trecut. Guvernul Goga oprise acest fel de ucidere sălbatec. Ziarul „Ecoul" din Arad vesteşte, că jupânii atâta s'au rugat, încât noua conducere a oraşului Timişoara, care oprise şi ea acel fel de omorîre a animalelor, — le a îngăduit de nou a le ucide după „legea" lor...

*

MULTĂ STRICĂCIUNE au adus vremile astea de după războí în viaţa de obşte a ţării. Pe prea mulţi i-a apucat o lăcomie sălbatecă după îmbogăţire repede, pe ori-ce cale, cu orice mijloace.

Simţul cinstei s'a tâmpit de tot în ei. Glasul din ascuns al diavolului, a găsit larg răsunet în inimile lor. — O dovadă tristă de acest fel dă şi Lugojul (din Bănat): S'a aflat că „Agenţii de urmărire" (de mers pe capul oamenilor ca să-i silească a-şi plăti dările) au fost de ani de zile foarte harnici în „urmărirea" creşterii pungii lor nu a statului. Sileau pe cetăţean să plătească. Primeau banii, îi dădeau chitanţă falsă, şi încurcau lucrurile aşa, ca omul să nu mai fie „urmărit" un timp oarecare, până îşi uită şi el de a mai plătit ori nu. — In vreme nu prea îndelungată au furat statul numai aci, la Administraţia Financiară din Lugoj, cu peste un milion de lei. — Acum îi aşteaptă umbra...

*

PLÂNGERI ne vin din multe părţi, ca foaia soseşte la abonaţi cu prea mare întârziere. Rugăm pe bunii noştri cetitori să afle, că noi tipărim foaia regulat în fiecare săptămână Mercurea, şi Joia se trimite în toată ţara, cel mult dacă o parte nu se gată de trimis Joi, pleacă Vineri înainte de masă şi Sâmbătă dimineaţa e ajunsă ori-unde în ţară. Sâmbăta primăriile o duc dela poştă, în satele lor şi oamenii ar putea s'o capete încă în acea zi, — dacă merg după ea la primărie, — dacă nu, împărţitorul poştei comunale ar trebui să li-o ducă Duminecă înainte de prânz.

Câte un sat depărtat, poate nu capătă aşa de curând posta sa. dar şi acela trebue să aibă foile în cele dintâi zile ale săptămânii viitoare. Dacă ar fi rânduiala cea bună, în toată ţara, abonaţii ar trebui să aibă foaia Sâmbăta sau cel mai târziu Dumineca, — dar aceea ce ne scriu unii, că primesc foaia, abia la două săptămâni, alţii că abia la o lună de zile şi atunci foaia e desfăcută, trecută prin multe mâni şi mânjită.

Ei, bine, aci nu putem noi ajuta. Aci avem de lucru cu oameni, care se ating de lucrul altuia, ca şi cum l'ar fura.

Cetitorii de foi să ceară primăriei, să facă rânduială: D... foi să nu se mai atingă nimenea, că aşa cum au sosit să fie date (sau trimise unde este împărţitor de poştă în sat) aceluia pe al cărui nume foile au sosit. Şi unde primarul e om de omenie, aşa va şi face. Foaia aceea e o marfă cumpărată de cel ce a abonat'o — numai mâna lui are dreptul s'o desfacă şi s'o cetească, — apoi acela căruia el o dă! Ce se face peste aceasta, e hoţie mică, dar hoţie!

Noi ştim şi aceea, că bunul nostru abonat (plătitor) nu se supără dacă cineva, pe la primărie, îi chiar ceteşte foaia. Că nu-i roade literele. Dar să aibă omenia, ca, după ce a cetit o el, pe de „gratis", s'o dee, cât mai neîntârziat şi celui ce a plătit o! Cum nu se simte vinovat de păcat, acel care ia foaia altuia şi o ţine la el zile întregi, ba se vede că o poartă pe la toate neamurile, şi apoi, colo după o săptămână două, o dă şi celui al căruia este!

Iubiţii abonaţi să stăruie la notariat (dacă acolo merge poşta întâi), apoi la primărie, să le lase foile slobode, dar să nu uite că sunt şi oameni răi cari nu iubesc foaia noastră, că ei au alte păreri decât noi şi aceia le mai dosesc ei foile şi le întârzie, ca să-i nemulţumească, pentru a le părăsi... cei buni credincioşi învăţăturilor noastre însă le rabdă toate, cearcă îndreptarea lucrurilor cu vorbe bune, căci cu timpul se vor mai muia ele vrăşmăşiile de azi. (Asta ca răspuns şi fratelui nostru G. Todica Friloş şi altora).

Bun de imprimat. TIPOGRAFIA ASTRA S. A. — CLUJ, CALEA MOŢILOR 59 Redactor răspunzător: GAVRIL POP